ÜMMÜ HIRAM (radıyallahü anha)

Hala sultan olarak tanınan kadın Sahâbîlerden. Ümmü Hıram künyesi olup, ismi bilinmemektedir. Babası Milhân bin Hâlid, annesi Mülkiyye binti Mâlik'tir. Hazrec kabilesinin Benî Neccâr koluna mensûbtur. Nesebi; Ümmü Hıram binti Milhân bin Hâlid bin Zeyd bin Hıram bin Cendeb bin Amr bin Ganem bir Adiyy bin Neccâr'dır. Bi'setten önce Medine'de doğup, 28 (m. 647) senesinde Kıbrıs'da şehîd oldu.

Ensâr-ı kiramın büyüklerinden Enes bin Mâlik'in (radıyallahü anh) teyzesidir. Resûlullah'ın (aleyhisselâm) da teyzeleri tarafından akrabası olup, süt teyzesidir. Cahiliye devrinde Amr bin Kays ile evlendi. Îmân ile şereflenip, müslüman oldu. Kocası îmân etmeyince, ayrıldılar. Ondan Kays ve Abdullah adında iki oğlu oldu. Eshâb-ı kiram ve Ensâr'ın büyüklerinden Ubâde bin Sâmit (radıyallahü anh) ile evlendi. Bundan da Muhammed adında bir oğlu oldu. Medine-i Münevvere'deki evini Resûlullah (aleyhisselâm) ziyâret ederdi. Resûlullah'a (aleyhisselâm) çok ikramda bulunup, hizmet etmekle şereflenirdi. Yine Resûlullah (aleyhisselâm) ziyâreti esnasında evinde uyumuştu. Gülerek uyandı. "Yâ Resûlallah! Niçin güldünüz?" diye sordu. Hazreti Resûlullah da "Yâ Ümmü, Hıram! Ümmetimden bir kısmını gemilere binip, kâfirlerle gazâya giderler gördüm" buyurdu. Ümmü Hıram, "Yâ Resûlallah! Duâ et, ben de onlardan olayım!" dedi. Peygamberimiz (aleyhisselâm) de arzusunu geri çevirmeyip, kabûl etti: "Yâ Rabbi! Bunu da onlardan eyle" diye duâ buyurdu. Resûlullah (aleyhisselâm) tekrar uyuyup, yine gülümsiyerek uyandı. Tekrar gülme sebebini sorunca; "Bu defa da ümmetimden bir kısmının padişahların tahtlarına kuruldukları gibi debdebeli bir kalabalık halinde gazâya gittiklerini gördüm." Ümmü Hıram (radıyallahü anha) bu sefer de; "Yâ Resûlallah! Duâ et, ben de bir gazi olarak onların arasında bulunayım" deyince Peygamberimiz (aleyhisselâm) "Hayır, sen öncekilerdensin" buyurdu. Böylece O'nun deniz seferinde bulunacağını önceden haber vermiş oldu. Resûlullah'ın (aleyhisselâm) vefâtından sonra kocası Ubâde bin Sâmit (radıyallahü anh) Şam'a gönderilen ilmî heyet içinde olduğundan Humus'a yerleştiler.

Halife Hazreti Osman'ın izniyle, Hazreti Mu'âviye, Kıbrıs Adası'ndaki insanların da se'âdete kavuşmaları, Cehennem'den kurtulmaları için 28 (m. 647) senesinde bir deniz seferi düzenledi. Bu sefer müslümanların ilk deniz savaşıydı. Bu sefere gönüllü seçilen kimseler arasında Eshâb-ı kiramın ileri gelenleri de katıldı. Bunlar Hazreti Ebû Zer, Hazreti Ebü'd Derdâ, Hazreti Ubâde bin Sâmit (r.anhüm) ve hanımı Ümmü Hıram (radıyallahü anha) idi. Hazreti Mu'âviye, bu orduya Hazreti Abdullah İbn-i Kays'ı kumandan tayin etti. Deniz yoluyla yolculuk başladı. Hazreti Ümmü Hıram, seksenaltı yaşında olmasına rağmen bu zahmetli yolculuğa katlanıyor, oradaki insanlara İslâmiyeti bildireceklerini, onların da kurtuluşa, se'âdete kavuşacaklarını düşenerek, teselli buluyordu. Bu uğurda şehîd olmak en büyük arzusuydu. Çünkü şehîdler hakkında Peygamber efendimiz:

"Şehîdleri yıkamayınız. Çünkü kıyâmet gününde her yere misk ü anber gibi koku saçacaklardır."

"Şehîdin kul borcundan başka bütün günahlarını Allahü teâlâ afv eder.."

"Kanının ilk damlasıyla şehîdin bütün günahları bağışlanır."

"Şehîd Cennette makamını görür."

"Kabir azâbından kurtulması için kendisine imdâd ve yardım olunur."

"Şehîdin başına, dünyâdan ve dünyâdakilerden daha hayırlı ve değerli olan Yakuttan Vakar Tacı konur."

"Şehîd, yakınlarından yetmiş kişiye şefaat eder."

"Şehîdler Cennetteki ni'metleri görünce: Keşke, Allahın bize neler ikram ettiğini, kardeşlerimiz de bilselerdi de cihaddan çekinmeseler, çarpışmaktan korkup düşmandan yüz çevirmeselerdi, derler." buyurmuşlardı.

Bu müjdelerin yanında bir kaç günlük zahmetin hiç kıymeti olmadığını, en iyi Peygamberimizin (aleyhisselâm) arkadaşları biliyordu. Çektikleri eziyet ve sıkıntılar bunu çok güzel anlatıyordu. Ümmü Hıramda (radıyallahü anha) bu arzu ve istekle yaşının çok ileri olmasına rağmen ordunun içindeydi.

Mısır'dan gelen İslâm askerleri de kendileriyle birleşince Kıbrıs Rumlarına: Müslüman olmalarını, yoksa cizye vermelerini, bunu da kabûl etmezlerse savaş yapacaklarını bildirdiler. Kıbrıslılar teslim olmayacaklarını bildirince şiddetli çarpışma oldu. Kıbrıs Rum donanması İstanbul'a kaçtı.

Hazreti Ümmü Hıram, çok yaşlı olmasına rağmen, yerinde duramıyor, bir an önce neticeye varmak istiyordu. Genç askerler, Hazreti Ümmü Hırâm'ın bu haline şaşıyorlar, ona bakarak gayrete geliyorlardı. Rumların donanması kaçınca savaş sahilde devam etmeye başladı. İslâm askeri bir çıkarma hareketiyle iç kısımlara daldılar. Askerlerle çıkarmaya katılan Hazreti Ümmü Hıram, Larnaka yakınlarında atının ayağının sürçmesiyle düşerek çok özlediği şehîdliğe kavuştu. İslâm askerlerinin karşısında tutunamayan Rumlar emân dilediler. Barış teklif edip, cizye vermeyi kabûl ettiler. Hazreti Ümmü Hırâm'ın kabri Kıbrıs'da Larnaka şehrinin Tuz Gölü

kıyısındadır. Osmanlılar Kıbrıs Adası'ın 978 (m. 1570) senesinde feth edince kabrini imârettiler. Hala Sultan deyip, kabri üzerine türbe, yanına tekke ve câmi yapardılar.

Ümmü Hıram (radıyallahü anha), âlemlere rahmet olarak yaratılan, iki cihan Sultanı Hazreti Muhammed'in akrabası, Eshâb-ı kiram ve Ensâr'dan mücâhide ve şehîd olması gibi pekçok üstünlükler sahibidir. Fazîlet ve kemâli çoktur. Resûlullah'a (aleyhisselâm) hizmet edip, hürmet gördü. Müslümanlar O'na dâima hürmet edip, duâsını alırlardı. Kabrinden dahi yüzyıllardır feyz ve berekât saçmaktadır. Kabri devamlı ziyâret edilir. Kurak zamanlarda müslümanlar O'nu araya koyarak Allahü teâlâdan yağmur isteğinde bulunurlar. Türkler O'na Hala Sultan deyip çok hürmet eder. Osmanlılar zamanında ve sonrasında gemiler Hala Sultan Türbesi istikâmetinde geçerken, toplarını çevirirler ve mübârek makamı ziyâret maksadı ile selâmlarlardı. Ümmü Hıram (radıyallahü anha) cihad hakkında hadîs-i şerîf rivâyet etti. Kendisinden Enes bin Mâlik, Ubâde bin Sâmit, Amr bin Esved, Atâ Yesâr, Ya'lâ bin Şeddâd bin Evs (r.anhüm) hadîs-i şerîf rivâyet ettiler.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) El-İsâbe, cild-4, sh. 441

2) Tabakât-ı İbn-i Sa'd, cild-8, sh. 434

3) Üsûd-ül-gâbe cild-5, sh. 575

4) Umdet-ül-Kâri cild-6, sh. 616

5) Eshâb-ı Kirâm sh. 402

6) El-İstiâb cild-4, sh. 443